

Aanhef:

Wees hier aanwezig 294

voorzang Wees hier aan-we - zig,

allen God van de mach-ten, licht in ons mid-den,

wees on-ze Hei-land, dat wij her-le-ven.

voorzang Wees hier aan-we - zig,

allen dat wij her-le-ven.

tekst Sytze de Vries
melodie IJWV
tekst Vijftig psalmen – Psalm 80,4.8
melodie IJWV

Inleiding

Maandag was het de elfde van de elfde. Sint Maarten. Over het hele land en vooral in Utrecht, waar Sint Maarten de beschermheilige van de stad is, gaan kinderen de straat op met lampions om langs de deuren te gaan en al zingen een traktatie te krijgen.

Het verhaal van Sint Maarten is hopelijk bekend: als 15 jarige zoon van Romeinse ouders trok als jonge soldaat in het Romeinse leger in het jaar 331 naar Amiens in Galië. Volgens de legende ontmoette hij bij de stadspoort een bedelaar aan wie hij de helft van zijn mantel gaf. De bedelaar stond symbool voor Jezus die zelf had gezegd "Ik was naakt en gij hebt Mij gekleed".

Sint Maarten werd met deze daad de beschermheilige voor de armen. Op 11 november, de dag, volgens Germaanse tradities, waarop het vee op stal ging en de oogst binnen moest zijn, konden de armen wat extra's krijgen om de winter door te komen.

Vandaag horen we in twee lezingen wat over de achtergrond van dit verhaal, vertel hoe het verder ging met Maarten en neem ik je mee in de betekenis van Sint Maarten voor ons, in deze tijd. Maar eerst roepen we God aan om naar ons gebed te luisteren. Tot hem richten wij onze klagen. Want God blijft altijd voor eeuwig.

(137): Exaudi orationem meam

Ex - au - di o - ra - ti - o - nem me - am, et cla - mor me - us ad te ve - ni - at. Tu,
De - us, in æ - ter - num per - ma - nes, in æ - ter - num per - ma - nes. Ex -

The musical score is written for voice and piano. It features a treble and bass staff. The melody is in G major (one sharp) and 4/4 time. The lyrics are in Latin and Dutch. The first system shows the beginning of the piece with a triplet of eighth notes. The second system continues the melody and includes a key signature change to F major (two flats) indicated by a 'b' in parentheses.

1^e lezing uit Lucas 11 vers 33-36

Wie een lamp aansteekt, zet hem niet weg in een donkere nis, maar plaatst hem op de standaard, zodat degenen die binnenkomen het licht kunnen zien. Het oog is de lamp van het lichaam. Als je oog helder is, is je lichaam verlicht. Maar als het troebel is verkeert je lichaam in duisternis. Let dus op of het licht dat in je is, niet verduistert is. Als je hele lichaam verlicht is, zonder dat ook maar een deel in duisternis verkeert, dan is het zo licht als wanneer een lamp je met zijn stralen verlicht.

Lied 81: Christe lux mundi

Chri - ste, lux mun - di, qui se - qui - tur te ha - be - bit lu - men vi - tae, lu - men vi - tae.
Licht van de we - reld, wie U volgt op uw weg, die heeft het licht van le - ven, le - vens - licht.

The musical score is for a hymn in G major and 4/4 time. It features a treble and bass staff. The melody is simple and hymn-like. The lyrics are in Latin and Dutch. The score includes a repeat sign at the end.

2^e lezing uit Mattheus 11 vers 34b-36

Jullie zijn door mijn Vader gezegend, kom en neem deel aan het koninkrijk dat al sinds de grondvesting van de wereld voor jullie bestemd is. Want ik had honger en jullie gaven mij te eten, ik had dorst en jullie gaven mij te drinken. Ik was een vreemdeling, en jullie namen mij op, ik was naakt, en jullie kleden mij. Ik was ziek en jullie bezochten mij, ik zat gevangen en jullie kwamen naar mij toe.

Lied 86: Beati voi poveri

Be - a - ti voi po - ve - ri, per - ché vos - tro è il re - gno di Di - o.
Ge - luk - kig wie need - rig zijn, want voor hen is het ko - nink - rijk van God.

Fine

The musical score is for a hymn in G major and 4/4 time. It features a treble and bass staff. The melody is simple and hymn-like. The lyrics are in Latin and Dutch. The score includes a 'Fine' marking at the end.

Overweging

Ik heb mij altijd afgevraagd waarom Maarten slechts de helft van zijn mantel gaf. Ik vroeg het een keer aan de kinderen van het Kinderkoor, dat ik toen dirigeerde, en kreeg als antwoord 'omdat het koud was en hij ook nog warm wilde blijven' en 'omdat de mantel enorm groot was'.

Maar dat zijn niet de juiste antwoorden. Als je in dienst trad van het Romeinse leger, moest je zelf voor de helft van je uitrusting betalen. Eén helft was van jou de andere helft behoorde aan de Romeinse Keizer. En een paard was handig en een luxe, anders moest je gewoon lopen. Dus Maarten gaf de helft van zijn mantel, zijn deel, aan de bedelaar. Niet de helft, maar alles wat hij aan mantel bezat gaf hij aan de arme, een daad die volgens de eerste lezing ook een daad is naar Jezus.

De gevolgen bleven niet uit. De waarschijnlijk spontane actie van de jonge Maarten in het openbaar voor een wellicht groot publiek (sensatie: je stad wordt niet elke dag overlopen door de verfoeide Romeinen) werd als verzoeningsdaad zeker door zijn meerdere als pr-actie uitgebuit. En Maarten werd daar zo door meegesleurd dat hij zich liet dopen en een Christen werd (en daarmee weer uit de gratie van het Romeinse leger viel).

Maarten werd duiveluitdrijver, leefde een tijdlang als kluizenaar en stichtte het eerste klooster op Franse bodem. Op 55-jarige leeftijd werd hij door de bevolking van Tours tot bisschop gekozen. Hij wilde eigenlijk niet en verstopte zich tussen de ganzen. Toen ze hem zochten konden die domme ganzen hun kwek niet houden en werd hij ontdekt. Op 80-jarige leeftijd stierf hij in het jaar 397 en werd begraven in de basiliek van Tours. Later werd zijn graf geschonden en delen (relikwieën) over Europa verspreid en dus ook naar Utrecht.

Wat kunnen we nu met het verhaal van Sint Maarten?

Maarten uit het verhaal had zijn aanzien doordat hij een paard had en kon betalen voor enige luxe en een hogere positie binnen het Romeinse leger. Zijn harnas, uitrusting beschermde hem tegen onheil.

En toch gaf hij zijn deel weg. Als we zijn voorbeeld willen volgen dienen we ook een deel van wat we hebben weg te kunnen geven, ons bezit te doorklieven en los te kunnen laten. Ik hoor u al denken: 'ik heb zelf al moeite de eindjes aan elkaar te knoppen en dan ook nog weggeven?' of 'ik geef al zoveel procent van mijn inkomen weg aan Goede Doelen'. Ja, maar het gaat hier niet alleen om geld of spullen. Het gaat over wat je kunt missen zonder dat je zelf daar last van hebt. Dus niet het deel wat ons zelf beschermd tegen onheil. Het gaat meer om een instelling waarmee je anderen, bekend en onbekend bejegt, aandacht geeft, kortom liefde geeft in die zin als 'je naaste liefhebben als jezelf'.

En de hulpbehoevenden zullen niet netjes, verlicht met een lampion aan je voordeur verschijnen. Nee, ze zijn er om je heen maar we zien ze niet altijd. In de grote duisternis van de nacht moeten we leren open te staan voor hen die in nood zijn, al is er maar behoefte aan een gesprek, oprechte aandacht, een hand ter ondersteuning. Pas dan kunnen we Maarten, Sint maarten, volgen en het levend water verkrijgen en een baken zijn: een lichtje zijn in de duistere nacht.

Lied 25: De noche iremos, de noche

De no - che i-re - mos, de no - che que pa-ra-en-con-trar la fuen - te,
 Wij gaan de nacht door, het dui - ter, op zoek naar het le - vend wa - ter.

só - lo la sed nos a - lum - bra, só - lo la sed nos a - lum - bra.
 En - kel de dorst zal ons licht zijn, en - kel de dorst zal ons licht zijn.

Stilte

Voorbeden telkens afgesloten met de acclamatie:

Gos - po - di po - mi - lui.

1. Heer God, help ons om net als Sint Maarten de helft van wat ons beschermd te geven aan een ander in de vorm van een aalmoes, een bezitting of liefde.
Laat ons samen bidden:

2. Heer God, help ons zien wie er om hulp vragen door gebrek aan geld, spullen of gewoon liefde en aandacht. Open onze ogen voor hen en allen die in nood zitten.
Laat ons samen bidden:

Eind: Heer God, luister naar de stilte in ons hart. Verhoor de gebeden die hier niet zijn uitgesproken maar op onze lippen branden.
Laten voor al deze stille wensen nog één keer zingen:

Onze vader (uit het Aramees vertaald)

Bron van Zijn,
 die ik ontmoet in wat mij ontroert, Ik geef U een naam
 opdat ik U een plaats kan geven in mijn leven

Bundel Uw licht in mij – maak het nuttig.

Vestig Uw rijk van eenheid nu, Uw enige verlangen
 handelt dan samen met het onze.

Geef ons wat we elke dag nodig hebben aan brood en aan inzicht.

Maak de koorden van fouten los die ons vastbinden aan het verleden,
opdat wij ook anderen hun misstappen kunnen vergeven.

Laat oppervlakkige dingen ons niet misleiden.

Uit U wordt geboren:
de al werkzame wil,
de levende kracht om te handelen,
en het lied dat alles verfraait,
en zich van eeuw tot eeuw vernieuwt.

Lied 19 *Jésus le Christ, lumière intérieure*

The musical score is written for a two-part setting (Soprano and Bass) in the key of D major (two sharps) and common time (C). It consists of three systems of music, each with a vocal line and a piano accompaniment line. The lyrics are in Dutch and French. The first system includes the opening lines of the hymn. The second system continues the text. The third system contains three numbered verses (1, 2, and 3) that describe the singer's spiritual journey and plea for guidance.

Jé-sus le Christ, lu-mière in-té-rieu-re, ne lais-se pas mes té-nè-bres me par-ler.
Je-zus, U bent het licht in ons le-ven; laat nim-mer toe dat mijn dui-ster tot mij spreekt.

Jé-sus le Christ, lu-mière in-té-rieu-re, don-ne-moi d'ac-cueil-lir ton a-mour.
Je-zus, U bent het licht in ons le-ven; o-pen mij voor uw lief-de, o Heer.

1. Heer, U door-grondt en kent mij. U kent mijn zit-ten en mijn
op-staan, al van ver-re ver-staat U mijn ge-dach-ten.

2. Al nam ik vleu-gels van de da-ge-raad in de mor-gen en laat ik mij
neer aan het ein-de van de zee, dan zou ook daar uw hand mij ge-lei-den.

3. Door-grond mij, God, en ken mijn hart, zie mij aan en peil mijn ge-dach-ten.
Leid mij op de weg van waar-heid, uw weg van eeu-wig-heid.

Slotgedachte

Sint Maarten, die goede soldaat,
verrichte in Amiens een goede daad.

Hij doorkliefde met het zwaard in één keer,
zijn rode mantel in tweeën, zondermeer.

En gaf met een royaal gebaar
de helft aan een bedelaar.

En wat kunnen wij geven
van het overvloed in ons leven?

En als ik dan iets missen kan,
aan wie geef ik het dan?

Open onze ogen, God, tot in de dood,
voor degene naast ons in hoge nood.

Laat ons een licht zijn in de duisternis
wat zal leiden tot meer verbintenissen.

Dan kunnen we ons zelf belonen met felicitaties en taarten
omdat we kunnen zeggen: 'we zijn volgelingen van Sint Maarten'.

Lied 62 *Tu sei sorgente viva*

Tu sei sor-gen-te vi - va, tu sei fuo - co, sei ca - ri - tà.
U bent de bron van le - ven, u bent lief - de, vuur en het licht.

Vie - ni Spi - ri - to San - to, vie - ni Spi - ri - to San - to.
Kom tot ons Geest van lief - de, kom tot ons Geest van lief - de.

We verlaten in stilte de kerk. In de parochiezaal is er gelegenheid tot ontmoeting.